

KIKHEZ TARTOZUNK?

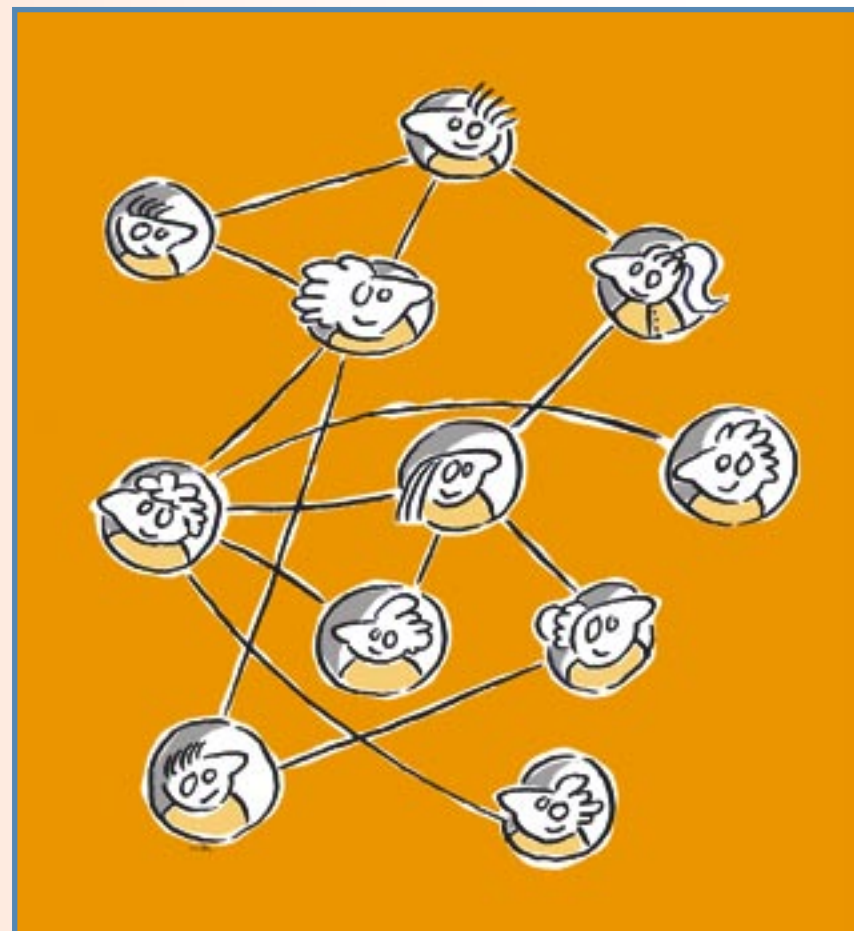
SZKA_207_30

AZ IDENTITÁSOK HÁLÓJA A CSALÁDTÓL AZ EMBERISÉGIG

Készítette: Mandák Csaba

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Együtt... működik!					
A	A tanulók a tanár irányításával 4 fős csoportokat alkotnak. A csoportoknak különleges szabályok betartásával építőkockából tornyot kell építeniük. 10 perc	Együttműködés Kommunikáció	Kooperatív tanulás – csoportalakítás, játék	Csapatonként 1 készlet építőkocka, két kendő vagy sál	P1 (Játék- leírások)
B	A tanulók a tanár irányításával 4 fős csoportokat alkotnak. A csoportoknak különleges szabályok betartásával ki kell rakniuk egy 5-10 db-ból álló „puzzle” játékot. 10 perc	Együttműködés Kommunikáció	Kooperatív tanulás – csoportalakítás, játék	Csapatonként 1 készlet puzzle, két kendő vagy sál	P1 (Játék- leírások)
C	A tanulók körbe állnak, majd a tanár által titkosan kijelölt pároknak úgy kell megtalálniuk egymást, hogy közben nem beszélhetnek. 10 perc	Együttműködés Kommunikáció	Játék		P1 (Játék- leírások) Előre elkészített matrica párok
I/b Játékmegbeszélés					
A,B	A tanulók a csoportokon belül megbeszélik, hogyan érezték magukat játék közben. (Milyen érzés volt? Kinek melyik szerep ment jobban?) 5 perc	Önismeret Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – szóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanár arra kéri a tanulókat, hogy anélkül, hogy beszélne egymással, próbálják leírni, hogy kivel nézték meg legtöbbször egymás jelét játék közben, illetve hogy szerintük ki jött rá először a megoldásra. 5 perc	Emlékezet Gondolkodás	Egyéni fogalmazás	Jegyzetlapok Írószerszámok	
I/c Ismered-e az osztálytársaidat?					
A	A tanulók egyénileg kitöltik a Házépítés című munkalapot (D1). 5 perc	Véleményalkotás Döntés	Egyéni választások	D1 (Munkalap) Írószerszámok	
B	A tanulók egyénileg kitöltik az Osztálykirándulás című munkalapot (D2). 5 perc	Véleményalkotás Döntés	Egyéni választások	D2 (Munkalap)	
C	A tanulók a tanár vezetésével az előzőekben megélt játékról beszélgetnek. 5 perc	Figyelem Kommunikáció	Frontális munka – beszélgetőkör		P2 (Útmutató)
I/d A vélemények összevetése					
A	A tanulók csoporton belül egyeztetik a listákat, megkeresik az azonosságokat és a különbségeket. 10 perc	Figyelem Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó	Kitöltött D1 listák	
B	A tanulók csoporton belül összevetik a listáikat, majd közösen kitöltik a munkalap második részét. 10 perc	Figyelem Együttműködés Véleménynyilvánítás	Kooperatív tanulás – szóforgó, kupactanács	D2 (Munkalap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanulók a tanár irányításával 4 fős csoportokat alkotnak, majd a csoportok kitöltik az osztályról szóló munkalapot (D3). 10 perc	Együttműködés Gondolkodás	Kooperatív tanulás – kupactanács	D3 (Munkalap) Írószerszámok	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Hány embert ismersz?					
A	A tanulók a D4 munkalap segítségével, önállóan térképet készítenek az ismerőseikről. 10 perc	Gondolkodás Identitás	Egyéni munka	D4 (Munkalap) Írószerszámok	
B,C	A csoportok a tanár irányításával egyeztetik egymással javaslataikat. 10 perc	Figyelem Kommunikáció	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		
II/b Kiket mennyire ismerünk?					
A	A csoportok közösen folytatják a D4 lap csoportos feladatát. 5 perc	Figyelem Együttműködés Identitás	Kooperatív tanulás – szóforgó, kupactanács	D4 (Munkalap) Írószerszámok	Osztálynévsor egy csomagoló- papíron Vastag filctollak Ragasztógyurma
B	A tanulók önállóan kitöltik a saját magukról szóló tesztet (D5). 5 perc	Figyelem	Egyéni munka	D5 (Én-teszt) Írószerszámok	
C	A tanulók önállóan kitöltik a saját szüleikről szóló tesztet (D6). 5 perc	Figyelem	Egyéni munka	D6 (Szülő-teszt) Írószerszámok	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Ráhangolás					
A	(Itt kezdődik a második tanóra.) A tanulók a tanár vezetésével az „Álljon erre az oldalra, aki...” című játékot játsszák. 5 perc	Figyelem	Frontális munka – játék		P1 (Játék- leírások)
II/d Ismered-e a családotat?					
A	A tanulók a tanár irányításával megbeszélnek a D4 feladat házi feladatként megoldott részét. 10 perc	Figyelem Kommunikáció	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Kitöltött D4 Munkalap	P3 (Útmutató)
B	A tanulók a tanár irányításával megbeszélnek a D5 feladat házi feladatként megoldott részét. 10 perc	Figyelem Kommunikáció	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Kitöltött D5 Munkalap	P3 (Útmutató)
C	A tanulók a tanár irányításával megbeszélnek a D6 feladat házi feladatként megoldott részét. 10 perc	Figyelem Kommunikáció	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör	Kitöltött D6 Munkalap	P3 (Útmutató)
II/e Akik közel állnak hozzám					
A	A tanár megkéri a tanulókat, hogy írjanak néhány szavas jellemzést egy-egy emberről az Ismerősök-térképük mindegyik köréből. 15 perc	Véleményalkotás	Egyéni munka	Jegyzetlapok Írószerszámok Kitöltött D4 Ismerősök-térkép	
B	A tanulók most a 3 legközelebbi rokonukról, illetve kedvenc popsztárjukról és kedvenc sportolójukról töltik ki az Én-tesztet. 15 perc	Empátia	Egyéni munka	Jegyzetlapok Írószerszámok D5 Én-teszt	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanár arra kéri a gyerekeket, hogy írják le minden rokonuk nevét. A nevek mellé jegyezzék fel, hogy kinek mi a foglalkozása és a kedvenc időtöltése. 15 perc	Empátia	Egyéni munka	Jegyzetlapok Írószerszámok	
II/f Tanulságok					
A	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik a feladat tanulságait. 10 perc	Figyelem Önismeret Kommunikáció	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P4 (Szempontok)
B	A tanulók a tanár irányításával megbeszélik a feladat tanulságait. 10 perc	Figyelem Önismeret Kommunikáció	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P5 Szempontok)
C	A tanulók csoporton belül megbeszélik, hogy négyen együtt hányféle foglalkozást és időtöltést írtak össze. 10 perc	Figyelem Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó	Jegyzetek a rokonokról	
II/g Házi feladat kiadása					
A	A tanulók elkezdik megrajzolni a saját családfájukat. <i>Házi feladat: A tanulók szülei, nagyszülei segítségével egészítsék ki a családfát!</i> 5 perc	Gondolkodás Identitás	Frontális osztálymunka – szemléltetés Egyéni munka	Nagyméretű rajzlap Színes ceruza, zsírkréta	P6 (Családfa minta) Számítógép Projektor
B	A tanár arra kéri a tanulókat, hogy írják le minden rokonuk nevét. <i>Házi feladat: A tanulók készítsenek térképet az ismerőseikről!</i> 5 perc	Gondolkodás Identitás	Egyéni munka	Jegyzetpapír Írószerszámok D4 (Ismerőseink)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
C	A csoportok összesítik, hogy az osztály hányféle foglalkozással és időtöltéssel kerülhet kapcsolatba az osztálytársakon keresztül. <i>Házi feladat: A tanulók szülei segítségével kiegészítik rokonaik névsorát foglalkozásukkal és kedvenc időtöltésükkel együtt.</i> 5 perc	Figyelem Kommunikáció	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó, jegyzőkönyvvezetés	Jegyzetek a rokonokról	Csomagolópapír Üres falfelület Vastag színes filctollak
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Családfa					
A	(Itt kezdődik a harmadik tanóra.) A tanulók az otthon elkészített családfákból kiállítás rendeznek. 10 perc	Figyelem Kommunikáció	Kooperatív tanulás – tárlatlátogatás	Az elkészült családfák	Üres falfelület Ragasztógyurma
B	A csoportok összeszámolják, hogy összesen hány ismerősük van a csoporton belül. A csoportok összesítik az eredményt az osztály egészére. 10 perc	Figyelem Együttműködés Identitás	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó	Az elkészült Ismerősök-térkép	Csomagolópapír Vastag színes filctollak Ragasztógyurma
C	A tanulók az otthoni jegyzetek alapján kiegészítik a foglalkozási listát, majd a tanár vezetésével arról beszélgetnek, hogy miért van szükség ennyi foglalkozásra. 10 perc	Figyelem Véleményalkotás	Frontális munka – beszélgetőkör	Jegyzetek a rokonokról	Az előző órán készített foglalkozási lista

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Miért fontos számunkra a többi ember?					
A,B	A csoportok arról beszélgetnek, miért fontosak számunkra rokonaik, barátaik és ismerőseik, illetve az ismeretlen, idegen emberek. A szóvivők ismertetik a csoportjukban megszületett gondolatokat, és az osztály kialakítja a kérdéssel kapcsolatos közös álláspontját. 25 perc	Együttműködés Kommunikáció Identitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal Frontális munka – csoportszóforgó, és irányított beszélgetés		
C	A tanár arra kéri a tanulókat, hogy írjanak fogalmazást „Kinek leszek fontos 20 év múlva?” címmel. 25 perc	Kreativitás Identitás	Egyéni fogalmazás	Jegyzetpapír Írószerszámok	P7 (Útmutató) Borítékok
III/c Értékelés					
A,C	A tanulók a tanár irányításával arról beszélgetnek, hogy hányféle közösséghez és csoporthoz tartoznak egy időben. 10 perc	Figyelem Véleményalkotás Identitás	Frontális munka – beszélgetőkör		
B	A tanulók a tanár irányításával az elvégzett munkáról beszélgetnek. 10 perc	Értékelés Önismeret Véleményalkotás	Frontális munka – beszélgetőkör		P8 (Szempontok a záró beszélgetéshez)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – Játékleírások

Torony építőkökből

Az osztályt 4 fős csoportokra osztjuk. Minden csoportban két tanulóknak bekötjük a szemét. A feladat: a rendelkezésre álló építőelemekből tornyot kell építeni úgy, hogy az építőkökhöz csak azok a tanulók nyúlhatnak hozzá, akiknek be van kötve a szeme. Egymással beszélni természetesen szabad, hiszen a két nyitott szemű tanulóknak kell két társukat irányítani. Ismételjük meg a játékot fordított felállással is!

Puzzle

Az osztályt 4 fős csoportokra osztjuk. Minden csoportban két tanulóknak bekötjük a szemét. A feladat: ki kell rakni a képet úgy, hogy az asztalra borított puzzle darabokhoz csak azok a tanulók nyúlhatnak hozzá, akiknek be van kötve a szeme. Egymással beszélni természetesen szabad, hiszen a két nyitott szemű tanulóknak kell két társukat irányítani. Ismételjük meg a játékot fordított felállással is!

Párok egymásra találása

Az osztály körbe áll, majd a tanár mindenkinek a hátára ragaszt egy öntapadós matricát úgy, hogy minden minta kétszer forduljon elő az osztályban. A feladat: a játék leelejétől kezdve nem szabad megszólalni, és így kell minden tanulóknak megtalálnia a párját, vagyis azt, akinek ugyanolyan matrica van a hátára ragasztva. Mivel

mindenkinek van a hátán matrica, a tanulók elhagyhatják a helyüket, és szabadon járhatnak-kelhetnek a teremben. A matricákhoz nyúlni tilos!

(Lehetséges megoldások: két tanuló megpróbálja egymásnak elmutogatni, hogy milyen jel van a másik hátán; valaki sorba állítja a többieket saját magának háttal, és kézen fogva egymáshoz vezeti a párokat stb.)

Álljon erre az oldalra, aki...

A játéknak kettős célja van. Az egyik az, hogy megtudjunk a másiktól néhány olyan információt, amit eddig nem tudtunk, vagy amire nem is gondoltunk. A másik, hogy vizuálisan is megjelenítődjék: olykor a barátainkéval ellenkező álláspontra is kerülhetünk.

A tanár az osztályterem egyik felére áll, és azt mondja: álljon ide mellém az, aki szereti a spenótot. Ekkor az osztály két részre oszlik, s a tanár melletti oldalra állnak azok, akik szeretik, a terem szemközti oldalára pedig azok, akik nem szeretik a spenótot. Az elhangzott utasítás a végtelenségig variálható az ilyen típusú kérdésekkel: ...akinek volt már eltörve a keze, ...aki szeret úszni, ...aki balkezes, ...akinek van kutyája stb.

Kellékek

7 db Építőköcka-készlet

7 db Puzzle

30 pár különböző mintájú öntapadós matrica

P2 – Játékmegbeszélés

Lehetséges szempontok a beszélgetéshez

Ki jött rá először a megoldásra?
Kik írták egymást a legtöbb találkozásra?
Hogyan lehetett volna még megoldani?
Meg lehetett volna oldani úgy is, hogy megpróbálunk (nem) kommunikálni egymással?

P3 – Házi feladat**Szemponatok a megbeszéléshez***D4 Ismerőseink*

Sok ismerőst találtak-e a szüleink?
Kiket ismernek jobban: akik közelebb álnak hozzánk, vagy akik távoli ismerőseink?

D5 Én-teszt

Mennyire ismernek minket szüleink, osztálytársaink?
Kik ismernek jobban? Miért?

D6 Szülő-teszt

Mennyire ismerjük szüleinket?
Vajon ők mennyire ismernek minket?

P4 – Ismerősök jellemzése

Szemponatok a megbeszéléshez

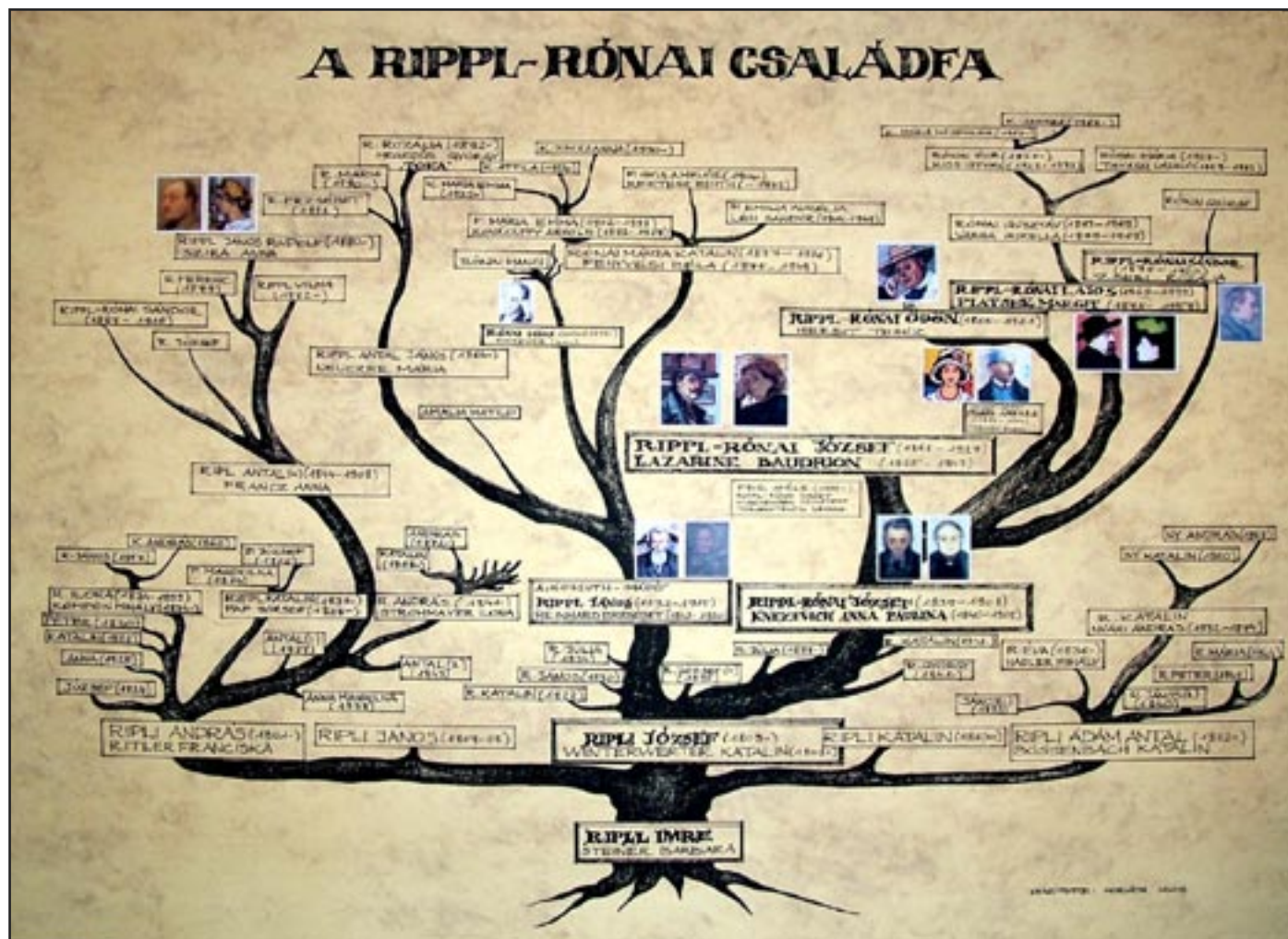
Kiről volt könnyebb írni?
Amit a legkülső körben lévőről írtunk, az biztosan igaz?
Ha nem is ismerjük egymást, akkor miért fontos számunkra?

P5 – Én-teszt az ismerősökről

Szemponatok a megbeszéléshez

Kiről volt könnyebb kitölteni a tesztet?
Biztos, hogy a hozzád legközelebb állókról jól töltötted ki?
Kiket ismerünk jobban?
A közeli ismerőseinket, vagy akik sokat szerepelnek a TV-ben?

P6 – Családfa

<http://www.smmi.hu/kepzoomuv/csaladfa.htm>

P7 – Kinek leszek fontos

A tanulók fogalmazást írnak „Kiknek és miért leszek fontos 20 év múlva?” címmel.

Ha elkészültek az írással, a tanár mindenkinek adjon egy-egy lezárható borítékot. Kérje meg a tanulókat, hogy írják rá az aznapi és a 20 évvel későbbi dátumot, valamint a nevüket! Azután tegyék el a borítékot 20 évre...

Kellék:

A tanulók létszámának megfelelő számú boríték, plusz néhány tartalék.

P8 – Záró beszélgetés

Lehetséges szempontok a beszélgetéshez

Hogy éreztétek magatokat az elmúlt órákon?

Tanultatok-e valami újat?

Van-e olyan dolog, amit az elmúlt órákon határoztatok el?